

ולא מבית השלחים, שדה שאינה גדילה על מי גשמים, אלא ממעיין שבתוכה, או מי השקיה.

ולא ממה שנזרע ביניהם, לא מגפנים שזרעו תבואה ביניהם. (10)

ואם הביא — מאחד משלשה מקומות אלו — כשר.

אין מביאין אליוסטון, (11) הוא יין מתוק שנעשה מענבים שהיו תולים אותם בשמש למתקם.

ואם הביא, כשר.

אין מביאין יין ישן משל השנה שעברה — (12) דברי רבי.

וחכמים מכשירין.

אין מביאין:

לא יין מתוק מאליו ולא מחמת השמש. (13)

ולא יין מעושה, פעמים שהענבים מרים

ומעשנים אותם כדי למתקן; ולא יין מבושל, כלומר מענבים שמבשלים אותם כדי למתקם. (14)

ואם הביא מאחד מכל אלו הרי הוא פסול.

ואין מביאין מן הדליות [מגפנים מודלות על גבי כלונסאות ונסרים] אלא מן הגפנים הרגליות [גפנים שוככות על גבי קרקע לרגלי בני אדם] —

ומן הכרמים העבודין [חפורים].

ולא היו כונסין אותו [את היין] בחצבין גדולים [חביות גדולות] שפוגמים את טעם היין, אלא בחביות קטנות.

ואינו ממלא את החבית עד פיה, וזאת, כדי שיהא ריחו נודף, כי כשהחבית מליאה יוצא ריחו של היין לחוץ, ואינו נודף.

אינו מביא יין מפיה של החבית, מפני

הקמחין [לובן היין] שבפי החבית. 19-א

ולא משוליה של החבית מפני השמרים

שנתו, ולפי זה משמע הכוונה, ליין שעברה שנה מאז שעשאוהו.

13. כן פירש רש"י מכתב יד בפירוש הראשון; ובפירוש שני פירש: תירוש שלא עברו עליו ארבעים יום, וראה בתוספות פז א ד"ה מתוק, שדחו פירוש זה.

14. נתבאר על פי הפירוש המיוחס לרש"י. ולשון הרמב"ם [איסורי מזבח ו ט] הוא: ואלו הן היינות הפסולין לגבי מזבח, המתוק והמעושה והמבושל באש ומבושל בשמש עד שנשתנה טעמו בכישול; ומבואר — כמו שכתבו האחרונים — שהוא מפרש מעושה ומבושל על

10. א. הטעם בכל אלו נתבאר במשניות הקודמות לענין סולת ושמן, ובהערות שם.

ב. בחידושים המיוחסים לרשב"א נתקשה גבי מה שנזרע ביניהם; הרי כלאים הם! ?

11. א. שמש נקרא בלשון יון "אליוס", שיטה מקובצת" בשם הערוך.

ב. שיטת הרמב"ם ש"אליוסטון" הוא יין שמחממים אותו בשמש, ולא נשתנה טעמו על ידי הבישול; ראה דבריו בהלכות איסורי מזבח ו ט וב"כסף משנה" שם.

12. על פי לשון רש"י מכתב יד שכתב "משל אשתקד"; ובגמרא דימו דין זה לכבש שעברה

היורדים לתחתית החבית.

מבושל ולא מעושן, ואם הביא פסול:

אלא מביא משלישה של החבית ומאמצעה⁽¹⁾, כלומר, נוקב החבית באמצע שליש האמצעי של חבית, ועושה שם ברז ומשם מוציא את היין.

ומקשינן: והא אמרת רישא אין מביאין את הליסטיון — שהוא יין הבא מענבים שנתמתקו בשמש — ואם הביא כשר, הרי שהיין המתוק כשר בדיעבד!?

כיצד הוא בודק אם יוצאים שמרים עם היין:

אמר תירץ רבינא:

הגזבר יושב וחקנה [אמת המידה] בידו, ואחר מוציא יין מן הברז —

כרוך במשנתנו את דין הליסטיון עם דין היין המתוק ותני [ותשנה] על שניהם "ואם הביא פסול"⁽³⁾.

וכאשר זרק היין את הגיר, כלומר, כאשר מתחילים לצאת שמרים עם היין —

רב אשי אמר תירץ:

הקיש הגזבר בקנה שבידו על החבית, לרמוז למוציא היין שיסגור את ברז החבית.

אכן חלוק הליסטיון שהוא בא מענבים שנתמתקו בשמש, מייך שהוא בא מפירות שהם מתוקים בעצמותם:

רבי יוסי ברבי יהודה אומר: סולת שהתליעה ושעלתה בה אבק, או יין שיש בו קמחין — פסול; שנאמר:

חוליא דשימשא לא מאיס [מתיקות מחמת השמש אינה מאושה], אבל חוליא דפירא מאיס [מתיקות מהפירות עצמם, מאושה הוא].

[במדבר כט ט] "תמימים יהיו לכם. ומנחתם [סולת בלולה בשמן]", ולמדנו מסמיכות הכתובים שאף המנחה תהיה תמימה.

שנינו במשנה: אין מביאין ישן, דברי רבי; וחכמים מכשירין:

ונאמר: [במדבר כח לא] "תמימים יהיו לכם ונסכיהם", ללמד שאף הנסכים יהיו תמימים.

אמר פירש הזקיה:

גמרא

מאי טעמא דרבי שהוא פוסל את היין הישן? משום דאמר קרא [במדבר כח יד]:

שנינו במשנה: אין מביאין לא מתוק ולא

היין ולא על הענבים.

3. א. כן פירש רש"י מכתב יד; אבל התוספות פירשו, דשניהם כשרים.

ב. נתקשו האחרונים: הרי לשון המשנה כך הוא: אין מביאין הליסטיון ... אין מביאין ישן, דברי רבי, וחכמים מכשירין; אין מביאין לא מתוק ..., וכיון שישן מפסיק בין הליסטיון למתוק, איך אפשר לומר "כרוך ותני"? וראה מה שכתב ב"שפת אמת".

1. כן היא הגירסא במשניות; וכתב ב"תוספות יום טוב" נראה לי ד"מאמצעה" קאי א"משלישה", כלומר, מאמצע השליש האמצעי; וראה עוד שם.

2. במשנה שבמשניות הגירסא היא "הגיד".

”ונסכיהם ... ורביעית ההין לכבש יין”,
הוקש יין לכבש לומר לך: מה כבש אינו
כשר אלא כשהוא בן שנתו [בתוך שנה], אף
יין אינו כשר אלא בן שנתו.

ומקשינן: אי הכי אף אנו נאמר: מה כבש בן
שתי שנים [לאחר שעברה שנתו הראשונה]
פסול, אף יין בן שתי שנים, פסול אפילו
בדיעבד?!

וכי תימא הכי נמו, שמא תאמר: אכן
כשאמר רבי שאין מביאין יין ישן, היינו
לפוסלו אפילו בדיעבד; כך הרי אי אפשר
לומר, שהרי והתניא:

יין בן שתי שנים לא יביא, ואם הביא כשר;
ומאן שמעת ליה דאמר יין ישן לא יביא
הלוא רבי הוא, וקאמר רבי אם הביא כשר
בדיעבד; ואם כן תיקשי: אם מכבש
למדנוהו, ייפסל אפילו בדיעבד, ככבש?!

אלא אמר רבא: היינו טעמא דרבי הפוסל
לכתחילה יין ישן, משום דכתיב [משלי כג
לא]:

”אל תרא יין כי יתאדם, כי יתן בכוס עינו
יתהלך במישרים”, [אל תתן בו עיניך, שכל
המרבה שכרות, כל עבירות דומות לו
למישור, כל הדרכים ישרים בעיניו], הרי
שהיין האדום מובחר הוא, ואילו יין ישן

משעברה שנתו שוב אינו אדום כל כך.

שנינו במשנה: אין מביאין לא מן הדליות
אלא מן הרגליות, ומן הכרמים העבודין:

תנא בברייתא המפרשת את דין משנתו
שהצריכה להביא יין מכרמים עבודים:

כרמים העבודים פעמיים בשנה.

רב יוסף הוה ליה קרנא דפרדיסא דרפיק ביה
טפי ריפקא ועבד חמרא דדרי מוא על חד
תריין [היתה לו לרב יוסף חלקת פרדס, (4)
שהיה חופרו הרבה — היינו שתי פעמים
בשנה — והיה אותו כרם עושה יין מובחר כל
כך, שהיו מוזגים אותו במים כפולים מאשר
סתם יין].⁽⁵⁾

שנינו במשנה: לא היו כונסין אותן בחצבון
גדולים, אלא בחביות קטנות:

תנא בברייתא לפרש מה הן חביות קטנות:

חביות כדות [חביות קטנות ככדים] לודיות
ובינוניות, כלומר, כדים בינוניים של לוד.⁽⁶⁾

ואין מניחין אותן שתיים שתיים זו ליד זו,
שמא תתקלקל אחת ותריח חברתה הימנה
ותתקלקל אף היא — אלא אחת אחת היו
מניחים אותן.

4. חלקים מים, ואילו יין זה היה ניתן למוזגו
בששה חלקים מים; רש"י מכתב יד.

6. נתבאר על פי רבינו גרשום ופירוש המיוחס
לרש"י; והגירסא הנכונה היא "לודיות בינוניות
[בלי וי"ו]", וכן הוא בפירוש המיוחס לרש"י.

4. ראה לעיל פה ב "רב חלקיה בר טובי הוה
ליה קרנא דארעא", ופירש בפירוש המיוחס
לרש"י "חתיכת שדה"; אך רש"י מכתב יד פירש
שם "בקרן זוית עומדת".

5. סתם יין מוזגים אותו בחלק אחד יין ושלשה

שנינו במשנה: **כיצד הוא בודק, הגזבר יושב והקנה בידו, זרק הגיר והקיש בקנה:**

תנא בברייתא המפרשת את דין המשנה:

זרק הגיר של שמרים, אז הגזבר הקיש בקנה, וכאשר נתבאר במשנה.

ומקשינן: **ולמא ליה מימר** [יאמר הגזבר] ולמה היה צריך לרמוז על ידי הקשה בקנה! ומשנינן: **מסייע ליה משנתנו לרבי יוחנן, דאמר רבי יוחנן:**

כשם שהדיבור יפה לבשמים, כך דיבור רע לייין. ולכן לא היה מדבר הגזבר כשחבית היין פתוחה לפניו.

שנינו במשנה: **רבי יוסי בר רבי יהודה אומר, יין שיש בו קמחין פסול:**

בעי נסתפק רבא:

הקדישו — לייין שיש בו קמחים — לנסכים, מהו שילקה עליו משום מקדיש בעל מום למזבח?

וצדדי הספק הם:

כיון דיין זה פסול הוא, אם כן כבעל מום דמי, ולוקה עליו משום מקדיש בעל מום

למזבח —

או דלמא: אין בעל מום אלא בבהמה. (7)

ומסקינן: **תיקו!**

תנו רבנן:

אלים לקרבנות היו מביאים ממואב שהם המובחרים ביותר, כבשים היו מביאים מחברון, עגלים היו מביאים מהשרון, גזלות [תורים ובני יונה] היו מביאים מאר המלך.

רבי יהודה אומר:

מביאין כבשים שגבהן כרחבן, כלומר, שיהיו רחבים מרוב שמנם. (8)

אמר רבא בר רב שילא: מאי טעמא דרבי יהודה? משום דכתיב [ישעיה ל כג]:

"ונתן מטר זרעך אשר תזרע את האדמה ולחם תבואת האדמה והיה דשן ושמן [עד ש]ירעה מקנך ביום ההוא כר נרחב [עד שיהיו הרכרים — כבשים — שמנים ורחבים]". (9) הרי שהרחבים מובחרים הם.

כתיב [ישעיה סב]: "למען ציון לא אחשה ולמען ירושלים לא אשקוט, עד יצא כנוגה צדקה וישועתה כלפידי יבער ... לא יאמר לך עוד עזובה ולא רצך לא יאמר עוד שממה ...

7. כתב ב"קרן אורה": מדקבע הש"ס להך בעיא ביין שיש בו קמחין, היה נראה דדוקא בהא מיבעי ליה, דהוי כעין פסול מום בבהמה, אבל באינך פסולי דמתניתין כמו מעושן ומבושל דפסולם הוא מחמת שנשתנה לית ביה משום מקדיש בעל מום, דלא דמי לפסול מום, ראה עוד שם.

8. כן פירש רש"י מכתב יד בפירוש אחד; ובפירוש שני פירש: שיהא גביהן רחבים.

9. נתבאר על פי רש"י שם; ובתרגום שם:

7. כתב ב"קרן אורה": מדקבע הש"ס להך בעיא ביין שיש בו קמחין, היה נראה דדוקא בהא מיבעי ליה, דהוי כעין פסול מום בבהמה, אבל באינך פסולי דמתניתין כמו מעושן ומבושל דפסולם הוא מחמת שנשתנה לית ביה משום מקדיש בעל מום, דלא דמי לפסול מום, ראה עוד שם.

אך הרמב"ם [איסורי מזבח ו ג] כתב:

כי יבעל בחור בתולה יבעלוך בניך ומשוש חתן על כלה ישיש עליך אלהיך. על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים [הפקדתי מלאכים המזכירים את ה' על חורבנה] כל היום וכל הלילה תמיד לא יחשו המזכירים את ה' אל דמי לכם. ואל תתנו דמי לו, עד יכונן ועד ישים את ירושלים תהלה בארץ".

מאי אמרי המזכירים את ה' שהכתוב אומר שלא יחשו?

הכי אמר רבא בר רב שילא:

אומרים היו "אתה תקום תרחם ציון כי עת

לחננה כי בא מועד".

רב נחמן בר יצחק אמר:

כך היו אומרים "בונה ירושלים ה' נדחי ישראל יכנס".

מוסיפה הגמרא לבאר: ומעיקרא מאי הוו אמרי [וקודם החורבן מה היו אומרים]?

אמר רבא בר רב שילא:

כך היו אומרים: "כי בחר ה' בציון אזה למושב לו".

הדרן עלך כל קרבנות הצבור

פרק שתי מדות

מתניתין:

שבו היה מודד עשרונות סולת לכל המנחות.

ולא היה מודד: לא במידה המכילה שלשה עשרונות בשביל מנחת נסכים לפר, ואף לא במידה של שנים לאיל שמנחת נסכיו היא שתי עשרונות, אלא מודדן "עשרונות", כלומר, היה מודד שלש פעמים במידת עשרון לפר, ושתי פעמים במידת עשרון למנחת נסכי האיל.⁽¹⁾

— "חצי עשרון" — מה היה משמש?

שבו היה מודד הביתי כהן גדול [מנחת חביתין]: מחצה עשרון בבקר וממנה עושה שש חלות, ומחצה עשרון בין הערבים שהיה עושה ממנה שש חלות, וכמאמר הכתוב [ויקרא ו]: זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו

שתי מדות של יבש, מידות המיועדות למדוד בהם דבר יבש היו במקדש:

אחת המכילה עשרון, ובה היה מודד עשרון סולת לכל המנחות, ואחת המכילה חצי עשרון לחביתי כהן גדול, וכפי שיתבאר כל זה בהמשך המשנה.

רבי מאיר אומר:

אחת המכילה עשרון, ועוד אחת המכילה עשרון, ובברייתא בגמרא יתבאר מה היה החילוק ביניהם ולמה היו משמשות; ועוד מידה של חצי עשרון לחביתי כהן גדול.

מידת ה"עשרון", מה היה משמש?

כלל, מכל מקום צריך שימדוד בשל מקדש, וכן בנסכי יין ושמן גם כן צריכים מדידה במידות שבמקדש.

ב. הנה לעיל ח א ובזבחים פח א מבואר: כלי שרת אין מקדשין אלא מלאין; ופירש רש"י בזבחים שם, שיהא כהן שיעור שלם הצריך לדבר, אם יבש הוא שיהיה שם עשרון שלם למנחה, ואם מנחת נסכים היא שניתנה בכלי, יהא שם שלש עשרונות לפר ושני עשרונות לאיל, אבל אם חסר השיעור אין הכלי מקדשין, שאינו ראוי לכלי; ואם כן קשה למאן דאמר מדות היבש נתקדשו ומקדשים את מה שבתוכם, האיך קדשו העשרונות, בכלי שאינו מלא?!

וכתב ב"מקדש דוד" [סימן ג אות ג ד"ה עוד], שמקומו הוא מתיישב, שהרי כתב רש"י את הטעם משום דאינו ראוי לכלי, אם כן זה

1. א. ביאר ב"מקדש דוד" [סימן ג אות ב ד"ה ולפי דברין]:

בנסכים איכא דין מדידה, דלא רק שצריך שיהיה להם שיעור האמור בתורה, רק צריך שימדוד אותם במידות של מקדש, והיינו דאמרינן שלא ימדוד בשלשה לפר אלא ימדוד עשרונות, ואם אין צריך רק שיהא בו השיעור, מאי נפקא מינה אין ימדוד; וכן אמרינן בגמרא, שלרבי מאיר היו שתי עשרונות אחד גדוש ואחד מחוק, ובגדוש היה מודד לכל המנחות, ואמאי לא ימדוד בשל מחוק, כיון דאין צריך רק שיהיה השיעור; וכן במידות הלח אמרינן [לקמן פח א], דכלי המשמש מידה זו, אינו משמש מידה אחרת, ומאי נפקא מינה איך ימדוד —

וזה הוא לכולי עלמא, ואפילו למאן דאמר [לקמן צ א] מידות יבש לא נתקדשו ואינו מקדש

לה' ... עשירית האיפה סולת מנחה תמיד, מחציתה בבוקר ומחציתה בערב".(2)

מה תלמוד לומר [במדבר כח כט; וכת י':(3) "עשרון עשרון לכבש האחד", למה נכפלה תיבת עשרון?

גמרא:

שנינו במשנה: רבי מאיר אומר: עשרון, עשרון, וחצי עשרון:

"מלמד ששתי מידות של עשרונות היו במקדש:

אחד קטן שהיה גרוש על שפתו, ואחד — גדול יותר — שהיה מחוק.(4)

תניא: היה רבי מאיר אומר:

"ואחר כך חולק כל חלה וחלה לשנים": זו לא שמענו, ואין לה שורש בשום מקום, שיחלקו כל חלה וחלה, אלא שש חלות בשחרית ושש בין הערבים; ובפשוטו, מה שכתב שאין לו שורש, היינו למה שכתב הרמב"ם דחוצה כל חלה לשנים, ונמצא שחצי העשרון היה לבוקר וערב כאחד, וזה הוא שכתב דאין לו שורש; אך ראה ברדב"ז שם וב"כסף משנה".

וראה עוד ב"משנה למלך" בסוף ד"ה ומ"ש ואחת, שתמה על הרמב"ם: סברא זו דרבינו תמוהה היא, למה צריך לחלק העשרון בחצי עשרון כפי סברתו, שהרי חצי עשרון זה לא היה מקריב בבוקר אלא חצי המחצית של עשרון זה; ראה עוד שם, ולא יישב.

3. הנוסח שבכרייתא "עשרון עשרון לכבש האחד" נכתב שם; אך מצינו עוד בפרק כח פסוק יג "ועשרון עשרון סולת מנחה כלולה בשמן לכבש האחד"; ובפסוק כא "עשרון עשרון תעשה לכבש האחד"; ובפרק כט פסוק טו "ועשרון עשרון לכבש האחד".

4. א. בפירוש המיוחס לרש"י מפרש: אחד שהיה מחזיק עשרון רק כשהיה גרוש, ואחד היה מחזיק עשרון כשהוא מחוק; וכן הוא באמת פשוטות ממצות הלשון.

אך ראה ברש"י מכתב יד לקמן צ א על המשנה שם: כל מדות שבמקדש היו נגדשות,

הוא דוקא בשאר כלים שצריך להיות שם המנחה כשהיא שלמה, וכשיש שם פחות אינו ראוי לכלי, אבל למאן דאמר מידת יבש נתקדשה, כיון דצריך למדוד עשרונות דמפקינן לה מקרא שלא ימדוד בשל שלשה לפר, אם כן ראוי הוא לאותו כלי; ומה שיש להעיר בדבריו יתבאר בהערות לקמן פח א.

2. א. נתבאר בגמרא, שמתחילה היה מביא עשרון שלם, ואחר כך היה חוצהו במידת חצי עשרון; וראה בסוגיית הגמרא לעיל ח א, אם היה מקדש את הסולת בעשרון השלם או אף לחצאין.

ב. בפשוטו מבואר בהדיא מדברי המשנה, שאת חצי העשרון האחד היה מקריב בבוקר, ואת חצי העשרון השני היה מקריב בין הערבים.

אך הרמב"ם [מעשה הקרבנות יג א] כתב: וכיצד עשיית חביתי כהן גדול, מביא עשרון שלם ומקדישו, וחוצהו בחצי עשרון שבמקדש ... ולש מכל חצי עשרון שש חלות, נמצאו שתיים עשרה חלות. ואחת אחת היו נעשות ... ואחר כך חולק כל חלה וחלה לשנים באומד, כדי שיקריב החצי בבקר והחצי בערב; ומבואר, שאם כי היה מחלק את הסולת לשני חצאים, מכל מקום לא היתה זו חלוקה לבוקר ולערב, אלא כל חצי עשרון היה גם עבור הבוקר ועבור הערב; ודלא כפשטות לשון המשנה.

והראב"ד אכן השיג על מה שכתב הרמב"ם

גדוש מה היה משמש? שבו היה מודד עשרון לכל המנחות.⁽⁵⁾

ב-19 מחוק, שבו היה מודד עשרון שלם לחביתי כהן גדול, ואחר כך היה חוצהו במידה של חצי עשרון.⁽¹⁾
 וחכמים אומרים:

לא היה שם אלא מידת עשרון אחד, שנאמר [במדבר כט ד]: "ועשרון אחד לכבש האחד".

אם כן — לדעת חכמים — מה תלמוד לומר "עשרון עשרון", לרבות מידת חצי עשרון למנחת חביתין.

שואלת הגמרא: ורבי מאיר — הלומד מיתור הלשון שהיו שתי מידות של עשרון — מידת חצי עשרון מנא ליה?

עונה הגמרא: נפקא ליה מ"ועשרון", יתור

הוי"ו ללמד על מידת חצי עשרון.

ואילו רבנן ייתור הוי"ו ד"ועשרון" לא דרשי, והצרכו ללמוד למידת חצי עשרון מ"עשרון עשרון".

ורבי מאיר, האי "ועשרון אחד לכבש האחד" — שממנו למדו חכמים שלא היו שם שתי סוגי עשרונות — מאי עביד ליה?

ומפרשינן: החווא, שלא ימודד לא בשל שלשה עשרונות לפר, ולא בשל שנים לאיל.

ורבנן, נפקא להו — לדין זה — מנקודו, מהניקוד שעל תיבת "ועשרון" הכתובה בפרק כט פסוק טו, במוספי יום טוב הראשון של חג; דתניא:

אמר רבי יוסי: למה נקוד וי"ו שבאמצע "ועשרון", של [שעל] "עשרון" ראשון [תיבת "עשרון" הראשונה] של יום טוב הראשון של חג, שנאמר שם: "ועשרון

דוקא: דאילו היה עושה מחוק, קרוב שיבוא לידי יתור מעשרון, שמא לא ימחוק יפה ואסור להוסיף על העשרון.

וב"שפת אמת" פירש: גזירת הכתוב לשנות בין עשרון דמנחות לעשרון דחביתין, וצריכים לעשות אחד גדוש, ושל חביתין אי אפשר לעשות גדוש, [כמבואר בפירוש המיוחס לרש"י ובתוספות, הובאו בהערה 1 בעמוד ב], הצרכו לעשות עשרון דשאר מנחות גדוש; וראה עוד שם שכתב, שלעולם עדיף לעשות מחוק, כדי שכל המידה תהיה בתוך מחיצות הכלי בפנים.

1. א. פירשו התוספות: איפכא לא רצו לעשות, למדוד בגדוש לחביתי כהן גדול, שלא ישפוך הסולת לארץ, כשחוצהו; וכן הוא בפירוש המיוחס לרש"י.

חוץ משל כהן גדול שגודשה בתוכה, שמדבריו ומדברי הרע"ב שם נראה — כפי שיבואר בהערות שם — שהוא מפרש: אחד גדוש: היינו שהיתה המידה מחזקת עשרון והיו גודשים אותה, ו"אחד מחוק" היינו שהיתה המידה מחזקת עשרון עם גודשו, ולא היו גודשים אותה אלא מוחקים; ולשון רש"י מכתב יד כאן: אחד גדוש: שהיה קטן, ולא היה מחזיק כשהוא גדוש אלא כשיעור חבירו המחוק, סובל את שני הפירושים.

ב. ביאר רש"י מכתב יד: ולהכי אחד גדוש ואחד מחוק, דרבי מאיר סבירא ליה גמרא, דשתי מדות של עשרונות היו בצבור, ואי שניהם שוין, הויא ליה מדה אחת; וראה בתוספות ד"ה שתי, וב"חק נתן".

5. ב"קרן אורה" נתן טעם שהיה מודד בגדוש